

Coleopterologiska bidrag.

29. Några på leguminosister levande, sällsynta skalbaggar.

Av

ANTON JANSSON.

Apion columbinum Germ. uppgives i Grills katalog för Sveriges del endast för Skåne och Västergötland. Vid uppgörandet av den nya skalbaggs katalogen förelåg intet material utöver det på vilket Grill grundade sina uppgifter, och inprickningarna för Sk. och Vg. i resp. kolumner i Cat. Col. Daniae et Fennoscandiae hänföra sig sålunda till detta material. Det äldsta fyndet av arten i Sverige gjordes av Gyllenhal, som i Insecta Suecica i appendixet till Pars III, sid. 551 i Tom I Pars IV, lämnar beskrivning på arten och om levnadssätt och fyndplats skriver: »Habitat in caulibus et foliis Lathyri heterophylli et latifolii, ad Mysseberg Vestrogothiae copiose lectum». Då denna del bär årtalet 1827, är uppgiften sålunda åtskilligt över hundra år gammal.

C. G. Thomson kände i sin Skandinaviens Coleoptera icke arten från Skåne utan citerar i Tom VII (1865) s. 82 endast Gyllenhal för fyndet i Västergötland. Han fann den emellertid liksom hans samtida konservator vid museet i Lund C. D. E. Roth i Skåne. I museets samling finnes arten nämligen dels i Thomsons dels i Roths samling. Enligt meddelande av amanuens Nyholm står under namnlappen *A. columbinum* i den förras samling förutom några ex. märkta Scania ett ex. av arten med inskriptionen Fog 7/7 på etiketten. Med Fog avses Fågelsång utanför Lund. I Roths samling finnas 5 ex. av *A. columbinum*, enligt etiketten tagna vid Fågelsång i aug. 1889, och ett ex. taget vid Ringsjön i aug. 1884.

Vid Fågelsång växer, såsom am. Nyholm meddelar, fortfarande rikligt med *Lathyrus silv.* liksom i Torna Hällestad ej långt därifrån. På båda lokalerna säger sig hr N. flerfaldiga gånger ha hävat efter *Apion columbinum* utan att ha lyckats återfinna arten, däremot på den sistnämnda lokalen på *Lathyrus*-arten den även i Europa i övrigt sällsynta *A. melancholicum* Wenck (*hadrops* Thoms.) vilken Thomson loc. cit. s. 73 uppger just för Fågelsång och vilken likaledes lever på *Lathyrus silvestris*.¹

Självt har jag, varhelst jag sett nämnda *Lathyrus*-art och *L. hetero-*

¹ Se härom Op. Ent. 1943 s. 40.

phyllus, håvat efter *A. columbinum* men utan resultat förrän sommaren 1943. Jag vistades då i Överum i Kalmar län, Småland, och överraskades över hur rikligt *L. silvestris* växte i trakten. Vid första hävningen av ett bestånd av nämnda leguminosist, vid kanten av en vägskärning vid ett sandtag, erhöll jag i häven flera ex. av en blå *Apion*, som vid närmare granskning visade sig vara just den eftersökta arten, *columbinum*. Plantorna här och på andra ställen i trakten undersöktes nu närmare, och skörden blev något tjugotal ex., så att arten syntes åtminstone vid denna tid, de sista dagarna i juli, förekomma sparsamt. Den fanns dock på åtminstone två lokaler i trakten.

Apion columbinum kvarlever sålunda i vårt land, och det är utsikt att den på andra trakter i södra Sverige skall kunna anträffas på nämnda *Lathyrus*-arter. Att den icke kunnat återfinnas på den klassiska lokalen i Skåne, där dock *L. silvestris* fortfarande kvarlever, kan måhända förklaras genom den egendomliga periodicitet som utmärker många Coleoptera i deras uppträdanden.

Vid vägs kärningen och i sandgropen vid Överum växte även andra leguminosister: *Lathyrus pratensis* och *niger*, *Anthyllis vulneraria*, *Vicia cracca*, *Astragalus glycyphyllus* m. fl. Vid hävning på denna vegetation erhöles rikligt med en *Bruchus* som jag uppfattade som den i södra och mellersta Sverige särskilt på *Vicia sepium* vanliga *atomarius* *L.* Den föreföll mig emellertid vara något större än denna sistnämnda, varför jag tillvaratog något tiotal ex. Vid hemkomsten till Örebro befunnos vid närmare granskning dessa samtliga till min överraskning tillhöra den för Sverige nya arten *affinis* Fröl., vilken i Catalogus Col. Daniae et Fennoscandiaae endast kunnat upptagas för Regio aboensis i Finland och dessutom där endast som införd. Förekomsten här vid Överum föreföll att vara fullt ursprunglig.

Mitt antagande att det är en hos oss förbisedd art bekräftades också åtminstone delvis. Vid granskningen av de obest. Col. som professor O. Lundblad sommaren förut insamlat i Långemåla socken, ävenledes i Kalmar län, Småland, fann jag nämligen ett ex. av arten, och då jag härom underrättade jägmästare Th. Palm, Grönsinka, vilken exkurrerade i Långemålatrakten tillsammans med prof. Lundblad, fann han vid undersökning av de som *atomarius* insatta två ex., vilka han insamlat där, att även dessa tillhöra *affinis*. Själv hade jag i sällskap med Palm vistats i Långemålatrakten någon tid och därvid tillvaratagit *Bruchus*-ex. men tyvärr endast uppmonterat ett ex., därför att detta visade sig vara den hos oss förut endast vid Kungälv i Västergötland av fil. dr Harald Lindberg funna *B. viciae* Ol. ab. *Fåhraei* Gyll. (Se Notulæ Ent. 1936 s. 119.) Sannolikt har jag emellertid även *B. affinis* i något av rören med material från Långemåla. I min och i Palms samling ha vi ej kunnat bland *atomarius* urskilja flera ex. av *affinis*, varför dess utbredning hos oss hittills med säkerhet endast kan anges för två platser i Kalmar län.

Bruchus affinis är vid närmare granskning ej svår att skilja från *atomarius*. Den är något större än denna, fjällteckningen på täckvingarna synes vara något annorlunda och, framför allt, tanden på sidan av hals-skölden är mycket kraftigare än densamma hos *atomarius*, vilket framträder bäst om djuret ses snett framifrån.

B. viciae (huvudarten med, ab. utan svagare behårad och därigenom mörkare fläck på vardera sidan av pygidium) kan lätt tagas för en form av *atomarius* med mörka framben och, oftast, helt mörka antenner. Som sekundära könskaraktärer anges i litteraturen att hos *B. viciae* skall avståndet mellan de två tänderna på hanens mellanskenben vara något mindre än hos *atomarius*, något som jag i brist på hanex. ej kunnat kontrollera.